

„EDINOST“
 izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torkih, četrkih in sobotah.** Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obujno izdanje stane: za jeden mesec . . . 2.00, izven Avstrije f. 1.40 za tri mesece . . . 5.00, za pol leta . . . 10.00, za vsa leta . . . 18.00. Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdanje v Trstu 3 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vrstic. Poslana osmrtnice in javnozavala, da mači oglasi itd. se računajo po pogodbi. Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kar nefrankovano se ne sprejema. Retopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnštvo** ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odprte reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč!“

Politiški sistem na Primorskem.

Ker so se poslednje dni kopičili razni važni dogodki in dosledno tudi gradivo našemu listu, nismo mogli priobčiti do danes velevažne interpelacije, koja sta bila dne 10. novembra t. l. predložila poslanski zbornici poslanca grof Alfred Coronini in dr. Anton Gregorčič o političnem sistemu na Primorskem.

Ta interpelacija se glasi: Po surovih demonstracijah, ki so se primerile v Istri koncem minolega meseca zaradi dvojezičnih uradnih napisov in po odgovoru na interpelacijo dne 29. oktobra, je bilo pričakovati, da ostane vlada odločno pri svoji dotični naredbi, katere izvršitev je bila zaukazana.

Namsto tega pa je vlada, kakor so poročali listi, na pritisk italijanskih poslancev iz Istre izjavila, da naredbe gledé naprave dvojezičnih uradnih tabel na sodnih poslopih ni smatrati za generalno, da bo o napravi takih tabel odločevala od slučaja do slučaja, da pa se morajo take table napraviti v Piranu.

Kako demoralizujoč utis mora tako umikanje visoke vlade napraviti na prebivalstvo Primorske, more umeti samo tisti, ki pozna razmerje med tlačenim slovenskim prebivalstvom in med Italijani.

Preširnost gospodarjev, ki so pogostoma orientalekega rodu, naravno silno narašča tako proti vladi kakor proti tlačenem, kar sadostno svedoči izgrede, ki so se primerili zadnje dni in ki so pravi upor zoper državno oblast.

Pri velikih demonstracijah, ki so se priredile v Tretu na čast tam sbranim isterskim delegatom, so demonstranti pri belem dnevu kričali tiste protiavstrijske in Slovonom sovražne klice, katere vlada navadno taji, klicali so jih, ne da bi jim bilo to oblastvo braniło.

Piranski občinski svet se je predrznil v telegramu na ministersko predsedstvo, kateri telegram se je v javnih listih rasglašil, imenovati čin, kateri je c. kr. vlada zaukazala v varstvo svoje avtoritete, „kazen za pravično narodno čustvovanje mesta Pirana“ in zoper ta čin „kot čisto nenavadno krivico energično protestovati“.

V Balah so se od nekdanj obstoječe dvojezične uradne in krajne table razbile, na občinske sluge in orožnike so ljudje metali kamne in pobili okna pri postaji orožnikov. Dva dni potem so se izgrede obnovili, tako da je bilo treba pomnožiti število orožnikov in poklicati vojsake, na kar so bili mnogi izgredniki naprti.

V Novogradu je velika množica hodila

po ulicah in, po časniskih poročilih, sramočila Slovane ter proslavljala sosedno državo. Neki tržaški list je o tej demonstraciji pisal: „Il popolo fece un' imponente dimostrazione“.

V Piranu so se uprizorili znani izrazi žalovanja, ki so se potem ponovili v Rovinju. Občinski svet tega mesta je dal izraza žalosti, da so se napravili italijanska narodna čutila hudo žaleči dvojezični napis.

V Buzetu so je dvojezični uradni napis pri ontotni pošti zamazal. Povsod vidimo predrznosti in nezakonnosti.

Zdaj je kak občinski svet, ki kritikuje vladno naredbo, zdaj zopet hoče akademična mladina razpravljati o zakonitih obrambnih sredstvih italijanske narodnosti na Primorskem.

Pojmi so tako zmedeni, da je neki član neke „državo ohranjajoče stranke“ mogel reči v brzojavki: „Istra naj se izjavi solidarno s Piranom, kaznovanim zaradi hudodelstva patrijotizma“. Izvršitev vladne naredbe se zmatra za kazen, upor zoper izvršitev pa za patrijotizem.

Celo načelnik avtonomne doželne uprave pravi v svoji brzojavki na gospoda ministerskega pred-ednika, da bi bil preklic rečene naredbe najprimernejše sredstvo, da se naredi konec izgredom in demonstracijam.

Posledica te zmedenosti pojmov so številni protesti in izrazi sožalja s strani občin in zasebnikov, ki smatrajo celó rahlo vladno postopanje za neopravičeno in hočejo vlado prisiliti, naj se popolnoma umakne.

Vse gibanje, kakor je videti jasno iz znakov, se prevdarno vodi in je jednotno ter usorno organizovano, tako da živo spominja na jednake razmere v bivših avstrijskih pokrajinah.

Tak sad je na Primorskem obrodil sistem, kateri je od nekdanj, zlasti pa v zadnjih časih v veljavi, sistem, po katerem se cesarju zvesto slovensko prebivalstvo na ikodo avstrijske državne ideje v vsakem oziru zapostavlja in ovira v naravnem razvoju, dočim bi samo jednako pravično ravnanje z obema narodnostima bilo državi na korist.

Slovence, katerim kažejo državna oblastva le v najredkejših slučajih dobrohotnost, katerih jesik se v šoli in v uradu zanemarja, katerih materijalni interesi se prezirajo, katerih življenje in svoboda je skoro izključno italijanskim porotnikom izročena na milost in nemilost, dasi je večina prebivalstva slovenske narodnosti, Slovence potisne tako umikanje vlade le še bolj v sužnost Italijanom, jim mora vzeti ves pogum ter je gnati v obupanje.

Z ozirom na to vprašajo podpisanci visoko vlado:

pogledala je skrivoma pomembno svojo hčer, ki jej je pogled polno vrnila.

Jelica je umolknila ter naslonivši se na seleno zofino blazino zatisnila napol svoji oči. Bila je zares dražestna v tej logi s svojim resnotožnim obrazkom; — kdo vé, je-li se je ni priučila pri kakej gledališki predstavi! —

„Zakaj tako molčeča, gospica?“ — oglašil se je prvi doktorand, ki je listal v debelom fotografiskem albumu.

„Oprostite!“ — vzkliknila je Jelica kot bi se prebudila iz globokih sanj ter teatrališko nadaljevala: „Časih se me poloti silna melanholija . . . ah, mamične besede . . . omožiti se, — jaz pa še nisem ljubila, — a vender . . .“ zadnje besede je uprav šepetala.

„— in vender?“ — vprašal je doktorand. „— in vender bi rada, tako rada ljubila bitje, ki bi mi vračalo iste čute v isti meri! — Toda pardon, gospod doktor, da vas mučim skoro tujka s takimi pogovori; — a prejšnji pogovor je tako uplival na moje

Ali hoče visoka c. kr. vlada narediti že konec pogubnemu sistemu, ki je na Primorskem v veljavi, in nehati z zadrževanjem po državnih osnovnih zakonih tlačenemu, cesarju zvestemu slovenskemu prebivalstvu pristojeeh pravic?

Alfred Coronini, dr. Gregorčič, dr. Laginja, Spinčić, Kracmar, dr. Ferjančič, Biankini, Dapar, Borčić, Nabergoj, dr. Brzorad, Perič, Thurnher, dr. Kaizl, Kušar, dr. Scheicher, dr. Lueger.

Politiške vesti.

Volilna preosnova. Položaj je jako resen, tako nam zatrjujejo z vseh strani. Menimo sicer, da je glas o nastavi ministerski krizi še nekoliko prenačljen, ali značilno je že samo na sebi, da se je sploh jelo govoriti o tem. Iz množice najrazličnejših vesti nam je le to jasno, da dela sedaj največe težave Hohenwartov klub, oziroma grof Hohenwart sam. Ta poslednji noče baje niti čuti o volilni preosnovi na širši podlagi, ampak je voljan privoliti le toliko, da se osnujejo delavske zbornice, katerim bi bilo voliti 20 poslancev. Na drugi strani pa baje Poljaki nočejo odstopiti od svojega predloga, da se zasnuje potrebna kurija, v kateri bi volili delavci, manjši davkoplačevalci in nižji uradniki 43 poslancev. Ako je res, kar poročajo večerajnjemu „Il Piccolo“, da se je namreč vlada izrekla za Hohenwartov načrt in da se je knez Windischgrätz obvezal Hohenwartu, da ne izvrši nikake reforme, v katero ne bi privolil ta poslednji, potem bi morali soditi, da ima Hohenwart vso situvacijo v svojih rokah, kakor jo je imel pred letom dnij: naš gorenski poslanec je ustvaril koalicio in jo zruši najbrže. To pa je gotovo, da sedanji zistem ne reši vprašanja volilne reforme in naj si že bode, da vsprejmejo Hohenwartovo krparijo, ali pa oktroira vlada kakov svoj poseben načrt. Ker pa je soditi po vsem, da na odločilnem mestu zahtevajo odločno kaj takega, kar bi bilo res podobno volilni reformi, in ker vemo, da Hohenwart in somišljeniki niti ne mislijo na volilno preosnovo na širši podlagi, rekli bi, da bodemo kmalu mogli govoriti o — ministerski krizi.

Nova spletka štajerskih Nemškutarjev. „Slov. Narod“ piše iz Žaleca dne 18. t. m., da je okr. glavar Celjski, Wagner, osebno agitoval za to, da bi se potegnil Žalski trg za ustanovljenje slovenskega gimnazija v Žalcu. Občinski odbor pa je spoznal pravi namen te agitacije, zatorej ni šel na limanice, ampak sklical se je v svoji seji na peticijo z dne 26. avgusta t. l., v kateri prosi za slovenski gimnaziji v Celjnu.

rahločno srce! — njen glasek je donel tako žalostno, tako hrepeneče . . .

„Baš tujci se mogó najbolj brez zadržka in ozirov pogovoriti.“ — je odgovoril Brdnik. Ljubezniv, poln pogled se je vjel k njegovim. „Lepa si, a zvita in spekulativna kača“, — mislil si je doktorand ter nadaljeval: „Tudi jaz še nisem ljubil nikoli in — tudi jaz imam iste želje kot vi!“

Radoveden je bil, kam ga dovede ta uloga. — Prepričan pa je bil tudi, da se ne povrne Ribičeva najmanj še pol ure; delal se je torej sentimentalnega hoteč izrabiti lepo priliko čim preje. —

„Li res? — govorite čisto istino, gospod doktor?“ — je zapela Jelica žarko in izzivajoče ga pogledavajoča. — „Vi, medicinec, ki ste občevali toliko in s premnogimi gospicami in gospemi, da bi še ne bili izgubili svojega srca? — Ne morem vam verjeti. In vender, vaše lice je tako pošteno, tako odkrito — lagati ne znate . . . Oh!“ — hipoma je vtihnila, padla kakor izveščana

Madjarska lojalnost. Ludovik Košut je umrl, a njega duh ne le da živi med narodom madjarskim, ampak sin pokojnega diktatorja potuje po deželi v ta namen, da postane duh Košutov splošno politično načelo. In ljudstvo prireja ovacije duhu Ludovika Košuta, duhu upornosti, duhu revolucije, duhu sovraštva do naše dinastije. In ta duh, ki pomenja stalno nevarnost za celokupnost naše države, ta duh je poklikala na pomoč Wekerleova vlada za svoje pogubno cerkvenopolitiške predloge! Daleč so zašli na Ogerskem! Grozen greh, kateremu niso izostale posledice. — Te dni je dospel Fran Košut v Debrecin in vsprejeli so ga kot pravega sina bivšega diktatorja — to so bili pravi protidinastiški ekscesi! Godba ni smela svirati cesarske pesmi, ampak revolucionarno himno „Szozsat“ in potem so brzojavili — kralju italijanskemu kot prijatelju madjarske neodvisnosti.

To pa je že preveč, to je že nad mero tudi madjarskega šivinizma! Ali ne bode še polna mera potrpežljivosti?

Dogodki na Ruskem. Dne 19. t. m. ob 11. uri je zagrmel v Peterburgu strel topov — žalostno vabilo na pogrebne slavnosti v katedrali Petra in Pavla. Došla so odposlanstva iz vseh krajev Rusije in — Evrope. Došli so trije kralji, trije prestolonasledniki, odposlanstvo francoske republike, razne vojaške deputacije itd. Cerkev se je napolnila kmalu. Pri vratih je pričakoval metropolit — zlato verigo okolo vratu in v sredi treh članov svetega sinoda — carsko obitelj in tuje vladarje in prince. Dospevše poškopril jih je blagoslovljeno vodo. Ko so visoka gospóda zaseli svoja mesta, pričela je liturgična služba božja. Kmalu na to so se zasvetile sveče v rokah zbranih v cerkvi. Prispevši od altolja k mrtvaškemu odru, spregovoril je metropolit: „Pusti, o Gospod, da se duša preminolega Ti hlapca združi s svetniki in dodeli mu večni spomin!“ Vječnaja pamjat — odmevalo je po cerkvi. Ko so tudi pevci zapeli „Vječnaja pamjat“, stopil je metropolit na stopnice odra, da položi na glavo pokojnikovo trak s podobo svete Trojice kot popotnico v raj. Po dovršenem cerkvenem obredu poslovili so se od pokojnika car, carica-udova, veliki knezi in tuji principi, car je položil carski plašč v krsto, a pobočniki so pritisnili pokrov. Na to so odnesli car, veliki knezi, ptuji knezi in principi — med temi tudi nadvojvoda Karol Ludovik — krsto v grobnico, a na čelu spreveda je stopal metropolit z duhovščino. Vsi navzoči so posegli po zemlji, pripravljene na srebernih krožnikih, ter potrosili isto na krsto. Med tem so zvonili po vseh cerkvah in

glumačica na zofino blazino, da so se pokazale male nogice v črnosvilenih nogovicah in pisanih cipelih. Na obraz je tlašala čipkast roboc, izpod prtkov pa so se prikazale biserno solze . . .

„Ah! — to bodi menda peripetija!“ — mislil si je Brdnik; — „torej samo še dostojen zaključek te tragikomedije!“ — in sklonil se je takisto teatrališko preko nje, šepetajoč: „Gospica Jelica, — samo jedno uro se poznavam iz obličja do obličja, a najini duši sta se iskale že dolgo, dolgo . . . Li slutite, Jelica, kaj čutim za vas in bom čutil vedno! — Jelica, krasna Jelica, bodite moja!“

Te besede je govoril takisto „crescendo“, zatem „staccato“, pretrgano, „dolce“, jecljaje, potem zopet „decrescendo“ in konečno „pianissimo“ šepetaje, z umirajočim glasom . . . Sam sebi se je zdel sila komični in če bi si na bila tiščala Jelica še vedno svojega robca na obrazek, videla bi, kako porogljiv posmeh mu igra okoli ust. (Dalje prih.)

PODLISTEK.

Ribičeva Jelica.

Vsakdanji prizori iz malomestja; — pisal Fr. Kosoc. (Dalje.)

Debeluhasta gospa se je prav spotila pri tem dolgem govoru, lici sta jej goreli in oči so se jej posolzile; — ej, koliko se mora truditi človek, da bi prigovoril svoji hčeri ženina!

„Popolnoma se strinjam z Vašimi nazori, gospa!“ — pritrdil je Brdnik, ki je že spoznal „kam pes taco moli“. — Nu, imel je izza svojih graških let v takih in jednakih naskokih hčera bogatih, a denarja revnih mám dovolj izkustva. Napravil je torej prav resen obraz, češ: pa igravimo zopet enkrat ulogo slepe miši!

„Dovolite, da se za trenotek odstranim!“ — dejala je na to gospa mama ter izginila pustiiva mladi par sam. Predno pa je odšla,

topovi so gromeli — car Aleksander je legel k večnemu počitku.

Slovo carice od preljubljenega soproga je bilo pretresljivo, ihté zgrudila se je na tla. Ko je odšel dvor, gnetlo se je ljudstvo, proseče iskreno cvetlice s krste, kateri želji so radi ustrezali grenadirji, stoječi na straži.

Nadvojvoda Karol Ludovik se je že povrnil na Dunaj, isti je izročil carju Nikolaju lastnoročno pismo cesarja Frana Josipa, carici-udovi pa pismo naše cesarice.

Sedaj, ko so položili tega imenitnega moža in plemenitega vladarja k večnemu počitku, bodi nam dovoljeno napisati še nekoliko splošnih opazek.

Kdo ne ve, da je navadno v očeh ljudstva na vsaki smrti kriv — zdravnik. Tako je tudi ob smrti carja Aleksandra III. Vsa jeza in ves srd naroda naperjen je sedaj proti profesorju Zaharjinu, kateri je zdravil carja od prvega začetka. Le njega napačnemu zdravniškemu postopanju hočejo naprtiti vso krivdo na žalostnem izidu bolezni. Srd ljudstva v Moskvi je bil takoj po smrti carja toli silen, da si prof. Zaharjin niti ni upal vrniti se tjakaj in še le potem, ko mu je veliki knez Sergej osebne zamčil varnost, prišel je Zaharjin zopet v svoje toli mu drago mesto. Zlasti visokošolci so mu pretili z velikimi demonstracijami, ako bi Zaharjin hotel zopet pričeti se svojimi predavanji. Nam oddaljenim je seveda težko soditi, ali profesorja Zaharjina res zadevijo kaka krivda, vsakako pa je ta kipeča nevolja ljudstva najsičajnejši dokaz, kako iskreno je ljubil narod ruski svojega vladarja Aleksandra III! Morda pa je bil tudi pokojnik sam nekoliko kriv na žalostnem izidu bolezni, ker je bil jeden istih bolnikov, ki se — zaupajoči preveč svoji trdni nravi — nikakor nočejo pokoriti navodilom zdravnikov. Istega dne n. pr., ko je pričakoval prihod zaróčnice prestolonaslednika — sedanjega carja —, postal je car tako nestrpen, da mu ni bilo obstanka v sobi. Vsak trenotek je pogledal na uro in slednjič si je nadel slape — čevljev ni mogel obuti, ker sti mu bili nogi otekli — ter skrivaj odšel v vrt.

Prof Zaharjin se je kar prestrašil, zazrši bolnika na vrtu, in na vprašanje zdravnikov: „Veličanstvo, kdo Vam je dovolil ostaviti sobo?“ odgovoril je car smehljaje: „Gospod profesor, jaz sem tu na najvišje povelje!“ — Zopet nov dokaz, kako neizmerno je ljubil car svojece, da se celo v trenutkih, ko mu je viselo življenje na jedni sami niti, ni mogel brzdati v koprneči želji, videti ono, ki boče družica njegovemu sinu za vse življenje.

Pokojni car ni poznal strahu pred smrtjo. Temu je dokaz nastopni dogodek na smrtni postelji. Ko ga je pater Ivan dejal v sveto olje odmolivši molitve, obnemogel je sivi svečenik valed prevelike dušne bóli, tako, da je jel glasno ihteti. To videvši je dejal car: No oče, Vi bi mogli le take bolnike, ki imajo tako močne živce kakor jaz, pripravljati na večno potovanje, druge bi porušili. In ko sta carica in prestolonaslednik opominjala svečenika, naj moli bolj tiho, opomnil je car: „Pustite ga, vendar!“ — Znano je že davno, kako prisrčno razmerje je vladalo od nekaj med carjem in carico. To se je pokazalo tudi na smrtni postelji. Malo ur pred smrtjo je rekel n. pr.: „Boga se ne bojim, ker sem vedno ravnal po njega zapovedi, ali ti Maša (carica namreč) smehljaj se mi onim nasmehom, katerega sijaj je razsvitljaj vse moje življenje!“ In carica se je nasmehnila — uboga žena! — Še jeden dokaz o dobrem srcu carjevem. Malo pred smrtjo je rekel svojemu sinu: Ne muči mi gledališč s predlogim žalovanjem, jaz ne bi hotel, da toliko ljudij izgubi svoj kruh radi moje smrti. In car Nikolaj je izpolnil željo svojega očeta na najplemenitejši način: podaril je 500.000 rubljev v podporo onim igralcem in umetnikom, ki nimajo zaslužka sedaj, ko so zaustavljena vsa javna razveseljevanja.

Različne vesti.

Odbor tržaške ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda je začel nabirati doneske za letošnjo „Bošičnico“, to je za vzdrževanje slovenske šole; v ta namen darovale so že: Marija Abram 2 gl., M. Pertot 1 gl. in Vekoslava Dolenc 2 gl.

Za družbo sv. Cirila in Metoda podarili sti družini A Valentič in J. Klemenc 2 gl. 10 nč. povodom družinskega izleta na Prosek, kjer so se zabavali prav dobro.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti in sicer v namen, da postane barkovljansko pevsko društvo „Adrija“ pokrovitelj, nabral je Ivan Pogorelec v gostilni gosp. društva na Greti, veseleč se svoje poroke, 1 kr. 80 stot., katere so darovali gg.: Janez Pertot Bertoja 1 kr., Just Jež 8 stot., Ivan Marija Sanein 6 st., Vincenc Turk 10 st., Josip Stare 12 st., Lovro Wabl 4 stot. in gospodična Marica Ferluga 40 stot. — Da postane Barkovljanska župnija pokroviteljica, nabralo se je dne 19. t. m. v „voseli družbi“ v gostilni pri „Rumoni hiši“ v Barkovljah 2 gl.

„Lojalni“ zavezniki. „Il Rinnovamento“ poroča v svoji poslednji številki po časnikih iz Italije, da so priredili minole sobote vaučilišni dijaki v Rimu shod, na katerem so raspravljali o poslednjih dogodkih v Istri. Shod se je vršil tako viharno, da je morala policija rasgnati „zborovalce“. Rasni rogovileži kričali so: „Abbasso l' Austria! Morte a . . .!“ Vsprejelci so s živahnim odobravanjem tole resolucijo: Rimski dijaki odgovarjajo izzivanja Avstrije s klicem: Živio Oberdank! Celó nek Milanski list obsoja oestro ta shod, rekoč, da ta odgovor ne dola preveč časti onim, ki so ga izustili in odobrili.

Izpred sodišča. V kazenski stvari gosp. Ivana Jajčiča iz Trsta proti vratarju magistratne palače vršila se je predvečerašnjem glavna razprava. Dne 19. julija t. l. imel je Jajčič opravkov na magistratu. Ob tej priliki stavil je do vratarja neko vprašanje v slovenskem jeziku, na kar ga je poslednji zavrnil prav osorno, a na ponovljeno slovensko vprašanje sgrabil je vratar Jajčiča za ramo ter ga telebnil na tla pred vratmi. Ta dogodek je varok Jajčičevi tožbi.

Koj ob začetku rasprave je zasebnega tožitelja pooblaščenec predlagal, da naj se rasprava vrši v slovenskem jeziku, istotako naj se zapisnik piše in rassodba razglasi slovenski. V drugi vrsti pa je predlagal s ozikom na to, da je magistratni vratar oseba v smislu §. 68. kaz. zakona, ter da je zakrivil prestopok po §. 331. kaz. zak., da naj pristopi k raspravi kot tožitelj državnega pravdnštva upravitelj.

Obtožena branitelj, odvetnik dr. Daurant, protivil se je energično prvemu predlogu, ker njegov branjenec razume le nekoliko slovenski jesik, on sam, branitelj, pa čisto nič; ni pa ugovarjal drugemu predlogu. Sodnik je na to proglasil sklep, da se ima raspravljati in napisati zapisnik, kolikor zadeva tožitelja Jajčiča, v slovenskem jeziku, kolikor pa zadeva obdolženca in priče, oziroma osebe, ki ne umejo slovenskega jesika, pa v italijanskem ter da se rassodba proglasi v italijanskem in slovenskem jeziku.

K raspravi je pristopil na to valed nadaljnega sklepa sodnikovega tudi državnega pravdnštva upravitelj.

Obe stranki, toliko branitelj obdolženov, kolikor pooblaščenec tožiteljev pridržala sta si pravno sredstvo proti sklepu, v kolikor se tiče jezikovnega načela.

Branitelj je predlagal nadalje, da se rasprava preloži na drugi dan ter pozove zapriseženega tolmača. Temu predlogu se je protivil tožitelj pooblaščenec oziroma na to, da sta tako sodnik, kolikor zapisnikar popolnoma večča slovenskemu in italijanskemu jeziku, da torej eden ali drugi lahko nadomostuje tolmača. Sodnik pa je proglasil na to, da se rasprava preloži in pozove zapriseženi tolmač. Tudi gledé na ta sklep pridržal si je tožitelj pooblaščenec pravno sredstvo.

Velika nesreča na Reki. Na Reki gradijo sedaj novo govornalno palačo; sgradba je dovršena že v drugem nadstropju. Minoli terek popoldne zrušila sta se nenadoma dva stebra iz opeke, ki sta podpirala obok v drugem nadstropju, podrla s strašnim hrupom močan sid in oder, pokopavši okolo 20 delavcev pod ruševinami. Grozni ropot zrušivše se zgradbe in upitje ponesrečenih, privabila sta takoj mnogo delavcev, meščanov in stražarjev, ki so takoj pričeli delo rešitve. Prizor je bil grozen; od časa do časa izvlekli so iz ogromnega kupa ruševin po koje okrvavljeno truplo. Do polnoči spravili so na dan 8 mrtvih in 12 ranjenih. Med mrtvimi

bilo je jedno truplo popolnoma zmečkano, drugemu je bila odtrgana glava; med ranjenimi je jeden, kateremu je silna teža ruševin strla obe roki in rami; istega je rešila smrt še isti večer daljnega trpljenja. Ranjeno odnesli so v bolnišnico; jeden izmed njih je umrl zvečer, drugi je že umiral, ko so ga prinesli v bolnišnico. Na mestu nesreče obrana je ogromna množica ljudstva. Kdo bi znal opisati prizore, ki se vršijo med rodbinami ponesrečenih in trepetanje žen in otrok onih, ki so še pod ruševinami? Take prizore more si domisljati le oni, ki je že videl jednako nesrečo.

Izpred porotnega sodišča. Zatožen je 57letni Anton Tadič, neoženjen, težak, rodom iz Solte pri Splitu, že kaznovan, da je dne 14. avgusta l. l. ob 5½ zjutraj zavratno umoril svojo 17letno bivšo ljubico, udovo Josipino Appolonio. Sodišču je predaeoval dvorni svetovalec, dež. sodišča predsednik g. Urbančič, zatožencev branitelj bil je odvetnik dr. Padovan. Obtožnega spisa ne navajamo, ker smo že itak svoječasno spregovorili obširnejše o tem umoru. Zatožencev je izjavil, da ni kriv, kajti da je hotel iz ljubosumnosti (!) le raniti svojo bivšo ljubico, nikakor pa ne umoriti je. Rasni svedoki so potrdili, da se je Tadič grozil Appolonijevi, toda ni bilo dokazano, da jo je res hotel umoriti. Sodišče je stavilo porotnikom jedno samo vprašanje, gledé zavratnega umora, na zahtevo braniteljevo pa je dodalo še drugo vprašanje gledé ubojstva. Porotniki odgovorili so na prvo vprašanje z 8 ne in 4 da, a na drugo z 12 da. Sodišče je torej na temelju tega verdikta rešilo obtožbe zaradi umora in ga obsojilo zaradi hudodelstva ubojstva na 8let teške, vsake 3 mesece z jednim postom pojstrane ječe.

Pokušana samomora. 17letna živilja Alike V., stanujoča na trgu Piazza Vecchia hšt. 1, savdala si je minoli terek na stranišču hiše št. 8 ulice Molino Grande, v kateri hiši je bila na delu pri neki rodbini. Ker jo dolgo časa ni bilo iz stranišča, ulomili so domačini vrata in videvši dekleta bledega in da jo vije krč, ter slutevši smrad šveplene kisline, pozvali so zdravnika s zdravniške postaje. Ta je dekletu ispral želodec in odklonil vso nevarnost. Varok tomu pokušenemu samomoru je baje iskati v rodbinskih nevéčnosti. — 30letni kurilec Anton Nider se je zastrupil v kavarni „All' Europa Felice“. Prihitevši zdravnik ga je ukazal odpeljati v bolnišnico. Niderjevo stanje ni nevarno. Usmrtiti se je hotel zaradi — nesrečne ljubezni.

Smrt v valovih. Minola nedeljo zvečer vradel se je 50letni ladijotesar Fran Poli na parniku „Dori“ iz Trsta v Milje, kjer slušbuje v tamošnjem arsenalu pri sv. Roku. Nekoliko korakov pred arsenalom je mož — bil je nekoliko vinjen — vstal, da se pripravi na izkrcanje, v tem pa je zgueil ravnovesje in padel preko nizko ograjo v morje. Parnik se je takoj ustavil, mornarji so stopili v čolnice, toda kljubu marljivemu iskanju niso mogli najti ponesrečenega, kajti isti večer bila je gosta megla. Brčkone je padel nesrečnež na parnikov vijak, se ubil in se potopil. Ponesrečni ostavil je udovo in 8 otrok.

Nereča v čistilnici petrolja v Bosni. Iz bosenskega Broda javljajo, da se je minolo soboto rasletel v tamošnji novozgradeni čistilnici petrolja kotel parnega stroja. Krop je strašno oparil 7 oseb, med temi jednega finančnega stražnika. Sodi se, da je bil kotel preslab, toda varok eksploziji dožene šole preiskava.

Ujet begun. Dne 22. junija t. l. pobegnil je iz priilne delavnice v Ljubljani 18letni Avgust Vrhavc, rodom iz Litiije. Predsinočnem naletel je polic. oficijal g. Titz v ulici Sporavilla na tri sumljive osebe, med katerimi je bil omenjeni Vrhavc, kojega je g. Titz spoznal po popisu osebe v teralnici. Vrhavc je izjavil, da se zove Perissini, potem je to izjavo preklical, rekši, da se zove Perhavc, a to je preklical, trdivši, da se zove Zdravič. Kljubu temu ga je dal g. Titz zapreti in z njim njegovoga vrednega tovariša 18letnega, že mnogokrat kaznovanega Rajmunda Klopčiča iz Ljubljane. Tretji tovariš je odnesel pete. Doznalo se je, da so ti trije drugovi ukradli dne 17. t. m. v neki hiši v Buschettu vezano posteljno odejo vredno 20 gl. Lastnik dotične odeje more priti po njo k policijskemu ravnateljstvu.

Dunajski slovenski visokošolci, ki so se

bili v zadnjem semestru razdružili v „Slove“ nijane“ in „Tatrance“, so se večinom zopet zjediniili. Na shodu dne 16. t. m. se je sklenilo, da se tudi akademski naprednjaki udeleže po svojem zastopniku shoda s aupnih mož; v ta namen izdela isbrani komité dotične resolucije, tičeče se velikošolstva, podpornih društev in političnega programa. Splošno navdušenje in — sloga! Za narod! Tako nam poročajo z Dunaja.

Žid v Koreji. Srečna Koreja! A srečna ne menda zato, ker se saradi nje ravesti Kitajska in Japonska, ampak zato, ker v vsem kraljestvu korejskem živi le jeden sam Žid. Ta bela muha na skrajnem Vstoku je rodom Avstrijanec, se zove Izak Steinbeck in ima prenočišče v mestu Či-Mel-Po. Ker Avstrija v Koreji nima konzulata, stoji Steinbeck pod pokroviteljstvom nemškega konzula.

Policijsko. Predvečerašnjem ulomili so neznan tatovi v stanovanje gospe Filomene Ogrinšek v ulici Ferriera hšt. 7 ter ukradli razno obleko, vredno okolo 25 gl. Žena je tatvino prijavila policijskemu nadzorništvu v ulici Sette Fontane, od koder so obvestili po telefonu ostala nadzorništa in komisarijata pri sv. Jakupu so zaprli znane lopove 30letnega Domenika B. in njegovoga 28letnega brata Karla ter 41letnega tkalca Jurija Jurija Z. Vsi trije so, na sumu, da so isvršili omenjeno tatvino. — Po noči na 17. t. m. ukradel je neznan tat gostilničarju Ferdinandu Spositu, na Vrdeli hšt. 286, 9 kokoši, vrednih 9 gl. Organi polc. komisarijata v ulici Scusea zaprli so predvečerašnjem 20letnega dninarja Antona S. iz Vipave, ker je na sumu, da je ukradel te kokoši. — Mariji Petronio, stanujoči pri sv. Alojziju, hšt. 240, ukradel je predvečerašnjem neznan tat posteljno odejo, vredno 20 gl. Zima se bliža!

Koledar. Danes (22.): Cecilija, dev. muč.;

Maver, muč. — Jutri (23.): Klement, pap. muč., Felicita, muč. — Zadaji krajev. — Solnce iside ob 7. uri 13 min., zatoni ob 4. uri 18 min. — Toplota večera: ob 7. uri zjutraj 8.5 stopin, ob 2 pop. 12 stop.

Za 36 gl. proda so

dober glasovir. Več se zve v zalogi koles: Openška nova cesta št. 18, blizu tovarno piva.

Gostilna „All' Antico Moro“ ulica Solitaria 12, (po domače pri „Prvačkove“) priporoča modro frankinjo po 40, domačo črnino po 32, belo vipsarsko po 36 in „Riesling“ po 40 nč. liter. — Dobra kuhinja in po centi je vedno na raspolago. Za družinsko uporabo od 5 l. naprej 4 nč. ceneje. — Držeč se gesla: „Rojak k rojaku“, pripravila se podpisani za obil obisk. Anton Vodopivec, gostilničar.

Gostilna „Štoka“ staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarno „Fabris“, priporoča se Slovencev v mestu in na deželi. Točijo se isborna vialistotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

Mlekarna Frana Grzine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno oprsno mleko po 12 kr. liter nadosredno iz St. Petra, sveža (frišana) smetana. Na zahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino z mnogovrstnim lesnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. Cl.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na raspolago so časopisi v raznih slovenskih jeziki. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar.

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Rojani pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato preskrbljeno prodajalnico jestvin (v ulici Bolvedere št. 3) pristopno zadrugnikom in nezadrugnikom, koji prvi so delužni lotnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo društveno krčmo v Rojani (poprej Pertotova)

10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senenatim vrtom in dvemi dvoranami, kjer se točijo isborna domača vina, teran, počna, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba s gorkimi in mrljimi jedill. Priporoča tudi svojo mesnico

v Rojani (poprej Pertotova) kjer se prodaja goveje in telečeje meso, po najnižjih tržih cenah. Priporoča se slavnemu občinstvu in udom.

Novi člani se še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtak od 6-7 ure zvečer in ob nedeljah od 9-10 ure predp. 104-5